

UNITATEA CONSOLIDATĂ PENTRU
IMPLEMENTAREA ȘI
MONITORIZAREA PROIECTELOR ÎN
DOMENIUL ENERGETICII (UCIPE)

MINISTERUL
EENERGIEI

BANCA MONDIALĂ

ÎNTRERINDERA DE STAT
„MOLDELECTRICA„

PROIECTUL
DE DEZVOLTARE A SISTEMULUI ELECTROENERGETIC
(P160829)

FAZA DE PROIECTARE DETALIATĂ
PENTRU LEA 400 KV VULCĂNEȘTI – CHIȘINĂU ȘI A STAȚIILOR
ELECTRICE CHIȘINĂU ȘI VULCĂNEȘTI

REZUMAT NON-TEHNIC

EVALUAREA IMPACTULUI
DE MEDIU ȘI SOCIAL SPECIFIC AMPLASAMENTULUI ȘI PLANUL DE
MANAGEMENT DE MEDIU ȘI SOCIAL ȘI PLANUL DE ACȚIUNI
PRIVIND STRAMUTAREA

CHIȘINĂU 2023

 UCIPE	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific amplasamentului și PMMS/PAS pentru LEA 400 kV și stația electrică Chișinău	Ediția: 1 Revizia: 1 Data: 07.07.2023 Copia: 1 Pagina: 2/22
---	---	--

SUMAR EXECUTIV

Prezentul document oferă descrierea și contextul proiectului, legislația aplicabilă și cerințele specifice pentru proiectare, responsabilitățile instituționale, cerințe de mediu și socială pentru construcția liniei electrice aeriene (LEA) de 400 kV Vulănești – Chișinău, impacturile semnificative de mediu/sociale identificate specifice fazelor de construcție și operaționale, descrie măsurile de atenuare, monitorizare și instituționale care trebuie luate în considerație timpul implementării proiectului pentru a elimina efectele negative, a le compensa sau a le reduce la nivel acceptabil.

Procedura de evaluare a impactului social și de mediu specific amplasamentului la etapa de proiectare detaliată are drept scop identificarea aspectelor de mediu și sociale, evaluarea riscurilor și stabilirea măsurilor/cerințelor de mediu și sociale pentru controlul riscurilor și comunicarea riscurilor persoanelor afectate și altor părți interesate.

Prezentul raport este un raport non-tehnic cu informația de mediu și socială necesară de a fi comunicată publicului interesat, persoanelor interesate și altor părți interesate într-un limbaj simplist și pe înțelesul tuturor.

Raportul Non-Tehnic conține și mecanismul privind depunerea reclamațiilor, plângerilor, sesizărilor, propunerilor de îmbunătățire, sesizărilor, petițiilor utilizând formularul prezentat în anexa. Informația recepționată prin mecanismul de soluționarea a reclamațiilor (GRM) va fi analizată de către UCIPE/Moldelectrica și Consultanți pentru a îmbunătăți documentația de mediu și socială, înregistrarea și raportarea oficială a informației persoanelor interesate.

 UCIPE	<p align="center">REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific amplasamentului și PMMS/PAS pentru LEA 400 kV și stația electrică Chișinău</p>	Ediția: 1 Revizia: 1 Data: 07.07.2023 Copia: 1 Pagina: 3/22
---	---	--

1 CONTEXTUL PROIECTULUI

1.1 Date generale

Grupul Băncii Mondiale a sprijinit dezvoltarea sectorului energetic în Moldova printr-o combinație de investiții, împrumuturi politice, asistență tehnică și operațiuni de garantare și este bine plasat pentru a continua finanțarea investițiilor prioritare în rețeaua de transport a energiei electrice pe baza rezultatelor de succes ale Energie I (P008555) și Energie II (P040558) Proiectează și asistă la creșterea capacității instituționale a operatorului sistemului de transport din Moldova.

Banca Mondială sprijină investițiile care vizează construirea liniei aeriene de transport de 400 kV Vulcănești - Chișinău, extinderea/modernizarea a două substații existente și alte activități.

1.2 Obiectivul de dezvoltare a proiectului

Obiectivul proiectului este creșterea capacității și îmbunătățirea fiabilității sistemului de transport al energiei electrice din Moldova.

1.3 Beneficiarii proiectului

Beneficiarii proiectului sunt (i) Toți consumatorii de energie electrică din Moldova conectați (direct sau indirect) la sistemul de transport al energiei electrice și (ii) beneficiarul Î.S. Moldelectrica și alți actori sectoriali din Moldova.

1.4 Părțile proiectului

Partea 1: Construcția Liniei Electrice Aeriene (LEA)

- a) construcția a 158 km de LEA de 400 kV cu un singur circuit pe direcția Vulcănești – Chișinău.
- b) servicii de consultanță pentru supravegherea lucrărilor de construcție pentru Partea 1 și 2 a proiectului.

Partea 2: Modernizarea/Extinderea a două Stații Electrice (SE)

- a) modernizarea substației electrice Chișinău de 330 kV.
- b) extinderea substației electrice Vulcănești de 400 kV.

Partea 3: Consolidarea Sistemului de Dispecerat și Evidență

 <p>UCIPE</p>	<p style="text-align: center;">REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific amplasamentului și PMMS/PAS pentru LEA 400 kV și stația electrică Chișinău</p>	<p>Ediția: 1 Revizia: 1 Data: 07.07.2023 Copia: 1 Pagina: 4/22</p>
--	---	---

- a) modernizarea sistemului existent de monitorizare, control și achiziție date / sistemului de gestionare a energiei (SCADA/EMS).
- b) modernizarea sistemului de management al evidenței energiei electrice (MMS).
- c) construcția unui nou sediu pentru Î.S. Moldelectrica, inclusiv a unui Centru de Dispecerat (CD).
- d) servicii de consultanță pentru elaborarea specificațiilor tehnice pentru sistemele SCADA / EMS și MMS.

Partea 4: Asistență Tehnică și Managementul Proiectului

- a) managementul general și costuri operaționale ale proiectului,
- b) realizarea activităților de consolidare a capacităților și formare profesională pentru personalul ÎS Moldelectrica și UCIPE.
- c) audit de mediu pentru terenul poluat anterior cu BPC (bifenili policlorurați) la SE Vulcănești.
- d) servicii de audit financiar pentru ÎS Moldelectrica și proiect.

 UCIPE	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific amplasamentului și PMMS/PAS pentru LEA 400 kV și stația electrică Chișinău	Ediția: 1 Revizia: 1 Data: 07.07.2023 Copia: 1 Pagina: 5/22
---	---	--

2 LOCAȚIA PROIECTULUI

2.1 Locația Liniei Electrice Aeriene de 400 kV

Linia electrică aeriană (LEA) 400 kV Vulcănești – Chișinău, cu lungimea totală de 158 km, traversează următoarele unități administrative-teritoriale: UTA Găgăuzia, Cahul, Taraclia, Leova, Cimișlia, Hâncești, Ialoveni și Municipiul Chișinău (comuna Băcioi).

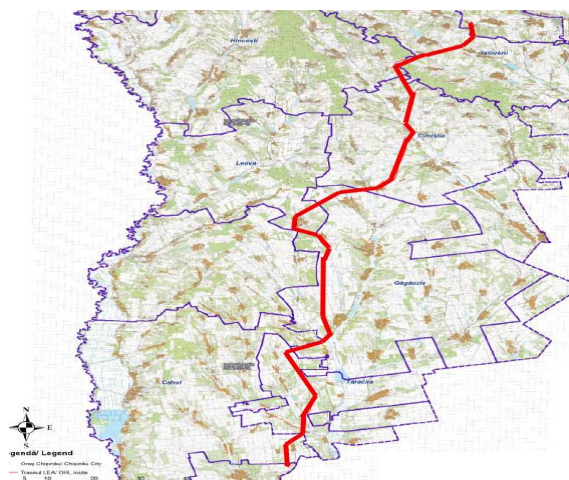

Figura nr. 2-1: Coridorul LEA 400 kV

Traseul LEA 400 kV Vulcănești - Chișinău pornește de la stația de 400 kV Vulcănești, situată în partea de vest a orașului Vulcănești din partea de sud a Republicii Moldova și se termină în stația electrică Chișinău, comuna Băcioi din mun. Chișinău.

2.2 Locația stației electrice Chișinău

Stația electrică Chișinău este situată în exteriorul intravilanului satului Brăila care se află în administrarea Comunei Băcioi. Proprietarul SE Vulcănești este Î.S. Moldelectrica și se află în subordinea Ministerului Energiei.

Terenul pentru SE Chișinău a fost atribuit în baza Hotărârii Primăriei nr. 112-p din 20 februarie 1964 și parcela are statutul de „utilizare specială” cu suprafața de 7,5582 hectare.

UCIPE

REZUMAT NON-TEHNIC
Evaluarea impactului de mediu și social specific
amplasamentului și PMMS/PAS pentru LEA 400 kV
și stația electrică Chișinău

Ediția: 1
Revizia: 1
Data: 07.07.2023
Copia: 1
Pagina: 6/22

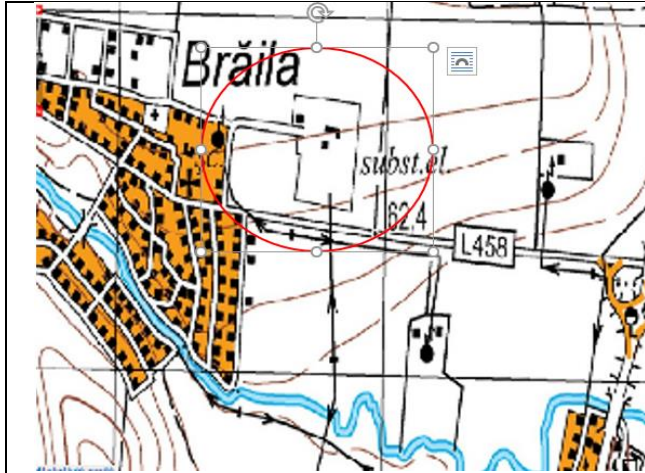

Fig. 2-2: SE Chișinău este localizată în extravilanul satului Brăila

Fig. 2-3: Locația activității planificate pentru modernizarea SE Chișinău

S.E. Chișinău are acces rutier de pe drumul local L 458. Distanța de la poarta SE Chișinău până la primul rând al casei din satul Brăila este de peste 200 m. În jurul gardului SE Chișinău există o zonă de protecție care va fi ținută liberă de copaci și tufișuri.

Stația electrică 330/110/35 kV Chișinău este situată la 6 km în partea de sud a orașului Chișinău. Distanța este măsurată de la SE Chișinău până la periferia orașului (ultima clădire sau curte), și având următoarele coordonate: Latitudine - 46,917821 și Longitudine - 28,850157.

Investițiile propuse a fi realizate în interiorul stației existente Chișinău, sunt legate de extinderea stației existente de 330 kV precum și de construcția unei noi stații de 400 kV.

2.3 Locația stației electrice Vulcănești

Stația de transformare 400/110/35 kV Vulcănești este situată în zona adiacentă a orașului Vulcănești din Republica Moldova. Suprafața stației este de cca. 197,441 m² (19,74 ha). Proprietarul SE Vulcănești este Î.S. Moldelectrica.

Accesul auto în interiorul stației se face de pe drumul M3 – E584.

 UCIPE	<p align="center">REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific amplasamentului și PMMS/PAS pentru LEA 400 kV și stația electrică Chișinău</p>	<p>Ediția: 1 Revizia: 1 Data: 07.07.2023 Copia: 1 Pagina: 7/22</p>
---	---	---

Fig. 2-4: SE Vulcănești¹ este localizată în extravilanul or. Vulcănești

Fig. 2-5: Locația² pentru activitatea planificată pentru extinderea SE Vulcănești

Echipele noi vor fi instalate într-un spațiu situat pe un teren aparținând stației existente de 400 kV. Lucrările de amenajare a terenului și sistematizare verticală vor cuprinde: decopertarea stratului vegetal (cca. 0,30 m); săparea găurilor de fundație pentru obiectele de construcție (cadru și suporturi fundații, reabilitare drumuri, canale de cablu etc.); depozitarea solului vegetal și reutilizarea lui pentru amenajarea teritoriului.

Accesul vehiculelor în interiorul SE Vulcănești este asigurat de drumurile interioare (3,50 m lățime) conectate la drumurile existente ale stației de 400 kV.

2.4 Ciclul de viață a proiectului și aspectele de mediu și sociale specifice

Prezentul document se referă la proiectarea și construcția întregii LEA de 400 kV, modernizarea Stației Electrice Chișinău și extinderea Stației Electrice Vulcănești. Ciclul de viață specifice proiectului și aspectele semnificative sunt prezentate în tabelul 2-1.

Table 2-1: Ciclul de viață a Proiectului pentru construcția LEA 400 kV

¹ Source: <http://geoportal.md/ro/default/map#lat=63488.442348&lon=207582.659383&zoom=6&layers=base13>

² Source:

<https://www.google.com/maps/place/Vulc%C4%83ne%C8%99ti,+Moldova/@45.7098285,28.4948796,1358m/data=!3m1!1e3!4m6!3m5!1s0x40b701cb932292c9:0xa360aa3f772cf603!8m2!3d45.6832246!4d28.3990533!16s%2Fm%2F06w3w29>

 UCIPE	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific amplasamentului și PMMS/PAS pentru LEA 400 kV și stația electrică Chișinău	Ediția: 1 Revizia: 1 Data: 07.07.2023 Copia: 1 Pagina: 8/22
---	---	--

No.	Componente de mediu și social/fazele proiectului	Activități planificate pentru ciclul de viață a proiectului
1	FAZA DE PRE-CONSTRUCȚIE	
1.1	Achiziția de terenuri	Procedura referitoare la acordurile cu proprietarii de terenuri
2	CONSTRUCȚIE	
2.1		Studiu tehnic și geologic
2.2	Pregătire șantier	Activități de pregătire a șantierului (defrișări, îndepărtarea solului vegetal, excavare, terasamente) pentru realizarea componentelor temporare și permanente ale proiectului (drumuri de acces, zonă de depozitare, fundații turnuri)
2.3	Instalarea șantierului de lucru	Așezarea taberei de muncitori și a altor facilități temporare și infrastructură utilizate în timpul construcției (deșeuri, apă, energie etc.)
2.4	Lucrări de construcție	Construcția LEA și a stațiilor electrice
2.5		Asigurarea aspectelor SSM în șantierele de construcție
2.6	Transportare & circulație	Deplasarea vehiculelor rutiere, a camioanelor și a echipamentelor de construcții pentru deplasarea forței de muncă și aprovizionarea cu materiale și echipamente în timpul construcției, inclusiv alimentarea și întreținerea vehiculelor și mașinilor.
2.7	Achiziție de materiale/ bunuri și servicii	Achiziții necesare pentru construcția LEA 400 kV și a stațiilor electrice
3	EXPLOATARE	
3.1	Exploatarea LEA 400 kV și stațiile electrice	Prezența și funcționarea echipamentelor, precum și inspecția și întreținerea conductorului, turnurilor și structurii în SE
3.2		Asigurarea aspectelor SSM în șantier
3.2	Gestionarea vegetației	Defrișarea vegetației din coridorul LEA 400kV și în stații
3.3	Deșeuri și gestionarea materialelor periculoase	Operațiuni de manipulare și depozitare a deșeurilor periculoase și utilizate în timpul funcționării, inclusiv uleiul utilizat în transformatoarele din stații
3.4	Transportare & circulație	Transportarea și deplasarea angajaților la LEA 400 kV și la stații, inclusiv alimentarea și întreținerea vehiculelor.
3.5	Achiziție de materiale/ bunuri și servicii	Achiziții necesare pentru construcția LEA 400 kV și a stațiilor electrice
4	DEZACTIVARE	
4.1	Demontarea instalațiilor	Lucrări legate de dezmembrarea amenajărilor și activităților asociate refacerii definitive a șantierelelor
4.2		Asigurarea aspectelor SSM în șantier
4.3	Achiziție de materiale/ bunuri și servicii	Achiziții necesare pentru construcția LEA 400 kV și al stațiilor electrice

NOTĂ 1: Aspectele „Achiziție de teren” și „Relocarea populației” nu sunt aplicabile pentru Stațiile Vulcănești și Chișinău.

 <p>UCIPE</p>	<p align="center">REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific amplasamentului și PMMS/PAS pentru LEA 400 kV și stația electrică Chișinău</p>	<p>Ediția: 1 Revizia: 1 Data: 07.07.2023 Copia: 1 Pagina: 9/22</p>
--	---	---

3 METODOLOGIA DE EVALUARE A IMPACTULUI DE MEDIU ȘI SOCIAL

3.1 Procedura de evaluare a impactului de mediu și social

Scopul procedurii evaluare a impactului asupra mediului și social este de a identifica aspectele semnificative de mediu și sociale specifice la etapa de proiectare, evaluarea impacturilor de mediu și sociale și stabilirea măsurilor de atenuare ale acestora prin stabilirea responsabilităților instituțiilor/consultanților privind monitorizarea și controlul asupra executării activităților la etapa de construcție/exploatare a LEA.

Evaluarea impactului de mediu și social specific amplasamentului și planul cu măsurile de atenuare a impactului de mediu și social (PMMS/ESMP) vor fi transparente, prin plasarea datelor veridice pe paginile web ale UCIPE, Beneficiarul S.E. Moldelectrica și al Consiliilor raionale din UTA Găgăuzia, Taraclia, Cahul, Leova, Cimișlia, Hîncești, Ialoveni și comuna Băcioi, în scopul informării publicului larg și părților interesate din cele 35 localități afectate de construcția LEA 400 kV. Propunerile pentru îmbunătățirea planului de mediu și social specific amplasamentului, parvenite din partea publicului larg și părților interesate vor servi drept suport pentru îmbunătățirea planurilor specifice, iar în final documentul revizuit va fi publicat pe paginile web sus menționate.

Pentru evaluarea impactului de mediu și social a fost utilizate procedurile operaționale ale Băncii Mondiale (OP), legislația aplicabilă de mediu și socială a Republicii Moldova și cerințele standardelor tehnice pentru proiectare.

3.2 Cerințele de mediu și sociale aplicabile pentru proiectarea tehnică

Întocmirea documentației de proiectare s-a realizat în baza prevederilor Certificatelor de Urbanism pentru Proiectare (CUP), eliberate de către Președinții Consiliilor Raionale (Autoritate publică locală de nivelul II), în baza conceptului tehnic de proiectare, cu conținutul datelor inițiale pentru proiectare și rezultatele cercetărilor tehnice, luând în considerație cerințele din documentația de urbanism adoptată.

La următoarea etapă, în conformitate cu cerințele de mediu și sociale, înainte de începerea procesului de proiectare detaliată, au fost obținute următoarele documentele necesare pentru etapa de construcție a LEA:

 UCIPE	<p style="text-align: center;">REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific amplasamentului și PMMS/PAS pentru LEA 400 kV și stația electrică Chișinău</p>	Ediția: 1 Revizia: 1 Data: 07.07.2023 Copia: 1 Pagina: 10/22
---	--	---

- Certificatele de urbanism pentru proiectare (CUP) emise de către Președinții raioanelor Ialoveni, Hîncești, Cimișlia, Leova, Cahul, Taraclia, ATU Găgăuzia și comuna Băcioi,
- Avizele Sanitare privind avizarea coridorului LEA 400 kV Vulcănești – Chișinău și SE Chișinău;
- Aviz nr. 01-6-10-877 din 14.08.2020 emisă de Institutul de Gospodărire Funciară pentru Organizarea Teritoriului și Amenajarea teritoriului (IPOT) pentru avizarea coridorului OHTL 400 kV Vulcănești – Chișinău;
- Avizul arheologic nr. 19 din 09.07.2020 emisă de Agenția Națională de Arheologie pentru avizarea coridorului OHTL 400 kV Vulcănești – Chișinău;
- Avizul nr. 08/5-09/4934 din 11.09.2020 emisă de Ministerul Culturii privind avizarea coridorului OHTL 400 kV Vulcănești – Chișinău;
- Avizul nr. 10/2-805/21 din 12.09.2021, emisă de Agenția de Supraveghere Tehnică pentru avizarea coridorului OHTL 400 kV Vulcănești – Chișinău;
- Avize emise de către Primăriile satelor afectate (35 de sate) pentru avizarea coridorului LEA 400 kV Vulcănești – Chișinău;
- Condiții tehnice emise de către ÎS „Calea Ferată din Moldova”; SA „Moldovagaz”, SA „Moldtelecom”, SA „Moldcell”, SA „ARAX”, ICS „Premier Energy”, ASD, Apele Moldovei, AAC, etc.;
- Declarații de metodă de lucru emisă de către antreprenor privind investigarea solului și verificarea rezistenței solului, Turnul de instalare și măsurare a legăturii la pământ, Lucrări de fundație, Montarea turnului;
- Planuri & Profile specifice raioanelor elaborat de antreprenorul KEC;
- Rapoarte de investigare a solului;
- Ridicări topografice.

3.3 Zona de influență a proiectului

Zona de influență a proiectului cuprinde întinderea geografică a potențialelor terenuri, care pot avea impacturi asupra vieții și sănătății populație, mijloacelor de trai, sau bunăstării părților interesate asupra mediului natural și resurselor naturale specifice districtelor traversate de către LEA 400 kV. Activitatea de construcție se va desfășura în interiorul coridorului aprobat al LEA de 400 kV, posibilele impacturi asupra mediului se vor referi în principal la etapa de construcție al acesteia.

Zona de influență directă este delimitată ca mediu biofizic (un culoar de 75 m lățime pe coridorul de 158 km lungime centrat pe aliniamentul proiectului, deoarece majoritatea impacturilor biofizice

 <p>UCIPE</p>	<p align="center">REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific amplasamentului și PMMS/PAS pentru LEA 400 kV și stația electrică Chișinău</p>	<p>Ediția: 1 Revizia: 1 Data: 07.07.2023 Copia: 1 Pagina: 11/22</p>
--	---	--

directe sunt de așteptat să fie resimțite în împrejurimile imediate ale zonei de amprentă) și mediu socio - economic (comunitățile și proprietățile lor traversate de coridorul aprobat propus). Chiar dacă stimularea ocupării forței de muncă și a economiei se poate extinde asupra altor comunități, este prognozat că impacturile socio - economice directe, vor fi resimțite în special în satele și comunitățile, traversate de LEA sau în apropierea aliniamentului). Mediul socio - economic reprezintă raioanele/comunele/satele afectate, deoarece beneficiile și impacturile schimbărilor induse de proiect, în zona de influență directă sunt susceptibile să se extindă și la alte comunități.

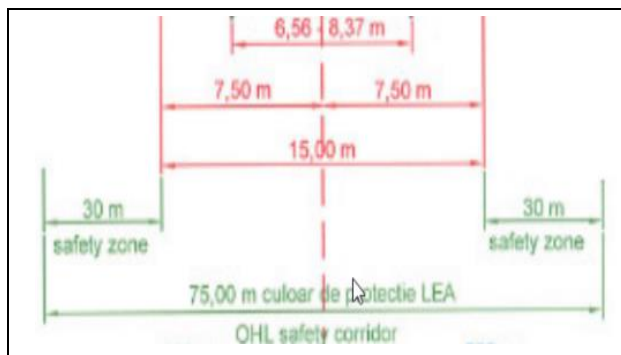

Fig. 3-1: Aria de influență directă a LEA

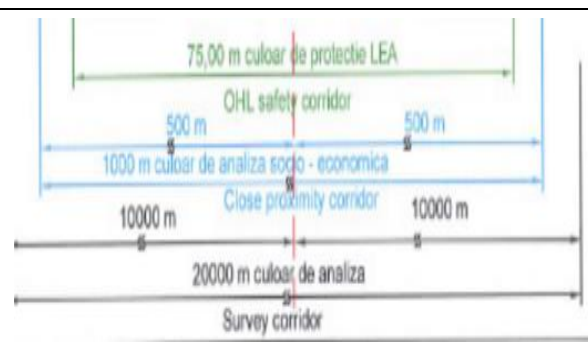

Fig. 3-2: Aria de influență indirectă a LEA

Influența indirectă este definită ca mediu fizic (10 km lățime și 158 km lungime coridor, centrat pe aliniamentul proiectului, din considerentele că majoritatea impacturilor fizice indirecte sunt de așteptat de a fi resimțite într-un coridor care înconjoară noua linie de transport). Mediul biologic este zona de influență indirectă, include zonele în care mediul natural prezintă o integritate ecologică mai mare (de exemplu, zona de păduri, stepe și alte ecosisteme cu impact direct asupra biodiversității) și se anticipează că, va găzdui specii de păsări în perioada de migrație în interiorul zonei de proiect.

3.4 Planurile specifice amplasamentelor elaborate la faza de proiectare

Conform Acordului de Mediu³, eliberat de către Agenția de Mediu pentru acest Proiect și a legislației de mediu al Republicii Moldova, în vederea asigurării criteriilor de calitate pentru instalația proiectată, documentația de proiectare include următoarele documente/planuri:

- Proiectul tehnic cu următoarele cerințe: (i) rezistență și stabilitate, (ii) siguranță în exploatare și (iii) securitate la incendiu;

³ Acordul de Mediu nr. 1/4745 din 31.12.2019: <https://drive.google.com/file/d/1hjEQR2PKpImSBwuh2JbamaMX128qQ3Do/view>

 <p>UCIPE</p>	<p align="center">REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific amplasamentului și PMMS/PAS pentru LEA 400 kV și stația electrică Chișinău</p>	<p>Ediția: 1 Revizia: 1 Data: 07.07.2023 Copia: 1 Pagina: 12/22</p>
---	---	--

- Planul de Mediu și social cu următoarele aspecte: (i) igiena și sănătatea umana, (ii) refacerea și protecția mediului, (iii) izolare termică, hidrofugă, (iv) economie al energiei și (v) protecție împotriva zgomotului;
- Planul privind procedura de expropriere;
- Alte planuri necesare pentru implementarea proiectului.

3.5 Identificarea impacturilor potențiale și măsurile de atenuare

3.5.1 Cerințe generale

Având în vedere tipul și semnificația impacturilor așteptate de la etapele de construcție, operațional și dezafectării descrise în acest document și în documentele de proiectare detaliată, se constată că măsurile de atenuare, care vor fi implementate în cadrul acestui proiect vor fi în mare parte cele standard, specifice amplasamentului, pentru fazele de construcție și operaționale.

3.5.2 Măsuri de atenuare a impacturilor pentru faza de construcție

Cerințele prezentate în Planul de Mediu și Social Specific are drept scop acordarea de suport pentru antreprenori pentru elaborarea Planurilor proprii de Mediu și Social al antreprenorului (CESMP).

Antreprenorul va angaja un reprezentant de mediu și social (Managerul de mediu și social), care va activa în calitate de punct focal în timpul fazei de construcție a proiectului. Managerul de mediu și social va coordona activitățile pe problemele de mediu și sociale între antreprenor cu: inginerul pentru supravegherea lucrărilor de construcție, UCIPE și alte părți interesate în implementarea proiectului (Autoritățile publice centrale de specialitate și APL-le de nivelul I și II), pentru implementarea, supravegherea, raportarea și alte acțiuni de monitorizare a implementării cerințelor Planurilor specifice amplasamentelor.

Planul de Mediu și Social specific amplasamentului, elaborat la etapa de proiectare detaliată pentru faza de construcție, include măsurile de atenuare a impacturilor pentru următoarele aspecte de mediu și sociale: (i) Protecția solului și a subsolului, (ii) Hidrologie/protecția bazinelor acvatice și al resurselor de apă, (iii) Protecția aerului atmosferic, (iv) Schimbarea climei, (v) Zgomot și vibrații, (vi) Protecția Ariilor naturale protejate de stat, (vii) Riscul aviar de la coliziune sau electrocutare, (viii) Protecția pădurilor și alte ecosisteme naturale, (ix) Accesul la teren și utilizarea terenului conform destinației, (x) Protecția antreprenoriatului local și al locurilor de munca, (xi) Diminuarea riscului asupra serviciile sociale și infrastructurii localităților, (xii) Diminuarea riscului asupra

 <p data-bbox="251 317 354 348">UCIPE</p>	<p data-bbox="597 155 971 186" style="text-align: center;">REZUMAT NON-TEHNIC</p> <p data-bbox="435 197 1149 312" style="text-align: center;">Evaluarea impactului de mediu și social specific amplasamentului și PMMS/PAS pentru LEA 400 kV și stația electrică Chișinău</p>	<p data-bbox="1170 134 1289 165">Ediția: 1</p> <p data-bbox="1170 176 1305 207">Revizia: 1</p> <p data-bbox="1170 218 1398 249">Data: 07.07.2023</p> <p data-bbox="1170 260 1289 291">Copia: 1</p> <p data-bbox="1170 302 1357 333">Pagina: 13/22</p>
---	---	--

schimbării Peisajului și facilităților vizuale, (xiii) Diminuarea riscului de la influența câmpurilor electrice și magnetice (sănătate și siguranță comunitară), (xiv) Sănătatea publică și a muncii și (xv) Protecția patrimoniului cultural și arheologic.

Responsabil de implementarea Planului de Mediu și Social specific amplasamentului pentru etapa de construcție este antreprenorul, iar monitorizarea executării lucrărilor de construcție este în competența Inginerului pentru supravegherea lucrărilor de construcție, de comun acord cu UCIPE. Obiectele construite vor fi predate Beneficiarului, în conformitate cu prevederile legislației Republicii Moldova și cerințele Finanțatorului.

3.5.3 Măsuri de atenuare a impactelor pentru faza de exploatare și scoatere din uz

Cerințele stabilite în Planul de Mediu și Social specific amplasamentului pentru etapa de exploatare sunt recomandate pentru Companie/Operator pentru a implementa un Sistem de Management de Mediu și Social (SMMS) și alte planuri și proceduri pentru a exploata construcția realizată în conformitate cu cerințelor standardelor internaționale (ISO 14001, ISO 45001 și ISO 9001).

Operatorul sau Beneficiarul va angaja și numi în funcție Specialiștii de Mediu și Social (HS) pentru stabilirea, menținerea și îmbunătățirea continuă a SMMS, ale căror atribuții pe toată perioada operațională prevedea, în primul rând respectarea legislației de mediu și sociale Republica Moldova și al cerințelor Finanțatorilor Internaționali. Compania/Operatorul va respecta cerințele de mediu și sociale ale Republicii Moldova și va primi toate permisele și autorizațiile pentru buna funcționare a întreprinderii.

Planul de Mediu și Social specific amplasamentului, elaborat de etapa de proiectare detaliată specific etapei de exploatare include măsurile de atenuare a impacturilor pentru următoarele aspecte de mediu și sociale: (i) Protecția aerului atmosferic, (ii) Schimbarea climei, (iii) Zgomot și vibrații, (iv) Monitoringul florei și faunei din eco-sistemele naturale, (v) coliziune și electrocutare a păsărilor, (vi) Câmpuri electrice și magnetice și (vii) Sănătate și securitate la locul de muncă. Responsabil de implementarea Planului de Mediu și Social specific amplasamentului, pentru etapa de exploatare a LEA și de scoatere din uz este Î.S. Moldelectrica.

 <p>UCIPE</p>	<p align="center">REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific amplasamentului și PMMS/PAS pentru LEA 400 kV și stația electrică Chișinău</p>	<p>Ediția: 1 Revizia: 1 Data: 07.07.2023 Copia: 1 Pagina: 14/22</p>
--	---	--

4 PROCEDURA DE COMUNICARE AL RISCURILOR DE MEDIU ȘI SOCIALE

4.1 Generalități

În cadrul proiectului, la faza de fezabilitate, a fost elaborat un Plan de implicare a părților interesate (PIP/SEP) în care au fost identificate principalele părți interesate și este descrisă procedura de informare despre activitatea proiectului și sursele de comunicare privind exprimarea opiniilor, depunerea sesizărilor, reclamațiilor, plângerilor și altor petiții, precum și a propunerilor pentru îmbunătățirea activităților din cadrul proiectului ș.a..

La etapa de proiectare, PIP a fost actualizat în conformitate cu datele parvenite de la procedura de proiectare și va fi modificat dacă vor surveni schimbări în documentația tehnică de proiect în timpul implementării, și în acest caz, adițional se vor identifica persoanele afectate de proiect și alte părți interesate.

Planul privind Implicarea Părților Interesate va fi utilizat la etapa de construcție de către antreprenori și Inginerul care va supraveghea lucrările de construcție și de către Companie/Operator la etapa de exploatare a obiectului construit.

Planul de Implicare a Părților Interesate include e: (i) Lista actorilor cheie, inclusiv APC și APL-le de nivelul I și II, alte organizații, cetățeni privați și alte părți și persoane interesate/afectate, (ii) Un rezumat al activităților anterioare de implicare a părților interesate, (iii) Rezumat al cerințelor legale aplicabile ale RM și IFI, (iv) Programul de implicare a părților interesate propus, inclusiv metodele de implicare și (v) Mecanismul de soluționare a sesizărilor/reclamațiilor care va permite părților interesate să transmită observații și opinii.

Un formular care poate fi utilizat pentru a trimite sesizări/reclamații este prezentat în anexă la prezentul document.

4.2 Accesul la informația de mediu și socială

Pachetul de documente, pe aspecte de mediu și social include următoarele documente: (i) Planul de Mediu și Social specific amplasamentului, (ii) Planul de acțiuni privind Strămutarea/Exproprierea (RAP), (iii) Acordul de Mediu emis de Agenția de Mediu, (iv) Legea nr. 120/2022 pentru declararea lucrărilor de proiect de utilitate publică și de interes național, (v) Planurile și profilele aprobate

 UCIPE	<p align="center">REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific amplasamentului și PMMS/PAS pentru LEA 400 kV și stația electrică Chișinău</p>	Ediția: 1 Revizia: 1 Data: 07.07.2023 Copia: 1 Pagina: 15/22
---	---	---

specifice coridorului LEA de 400 kV Vulcănești – Chișinău și proiectul tehnic, (vi) pliante și (vii) mecanismul de soluționare reclamații (MSR). În scopul informării publicului larg și cerințelor privind transparența decizională, documentele aferente Proiectului, vor fi publicate pe paginile web ale UCIPE, Moldelectrica și Consiliilor Raionale din Ialoveni, Hîncești, Cimișlia, Leova, Cahul, Taraclia, ATU Găgăuzia și comuna Băcioi.

APL de comun cu Comitetele de Monitorizare a Impactului Social (CMIS), organizate în satele afectate de activitatea de construcție, și alți responsabili de implementarea Proiectului, vor asigura spațiu pentru instalarea unui panou informativ sau vor asigura spațiu suficient pe panourile informative existente ale APL pentru afișarea informației despre:

- a) Locul de depunere a reclamației;
- b) Modelul formularului de reclamații;
- c) Procedura de înaintare a unei reclamații/petiții;
- d) Data, locul și ora desfășurării consultărilor altor întruniri;
- e) Pliante, afișe ș.a. materiale informaționale;
- f) Date de contact ale CMIS-ilor de nivelul întâi și nivelul doi, UCIPE și altor instituții responsabile;
- g) Alte informații relevante.

Astfel, pe parcursul implementării Proiectului va funcționa Mecanismul de Recepție a Reclamațiilor (MRR). Documentația de mediu și sociale specifică amplasamentului va fi publicată și consultată public, în termen de cel puțin 30 de zile, iar comentariile, propunerile, obiecțiile, primite de către UCIPE prin e-mail sau alte surse de informare vor fi încorporate în document.

Reclamantul va fi informat despre rezultatele examinării prin scrisoare, în format electronic sau prin poștă, în dependență de cum a fost primită reclamația sau cum a fost solicitat răspunsul de către reclamant. Răspunsul va fi elaborat în baza materialelor examinării și, dacă este cazul, va conține referințe la legislația națională și standardele de mediu și sociale ale BM

Comentariile directe și alte feedback-uri va fi posibil de primit prin diferite canale de comunicare: telefon, e-mail, paginile web ale instituțiilor responsabile, CMIS, scrisori oficiale ș.a..

Propunerile de îmbunătățire (feed-back) referitor a Planurilor de Mediu și Social specific amplasamentelor vor fi transmise la următorul e-mail: (i) UCIPE - mepiu@mepiu.md, (ii) Moldelectrica e-mail: anticamera@moldelectrica.md și (iii) Consiliile raionale Ialoveni, Hincesti,

 UCIPE	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific amplasamentului și PMMS/PAS pentru LEA 400 kV și stația electrică Chișinău	Ediția: 1 Revizia: 1 Data: 07.07.2023 Copia: 1 Pagina: 16/22
---	---	---

Cimișlia, Leova, Cahul, Taraclia, ATU Găgăuzia și comuna Băcioi, cu entități responsabile de emiterea Certificatelor de Urbanism pentru Proiectare.

Tabelul 4-1: Canale de comunicare pentru trimiterea reclamațiilor și plângerilor de la persoanele afectate și de la comunitate

UCIPE	Î.S. Moldelectrica	Consiliile raionale
Mun. Chișinău, str. Alecu Russo nr. 1, oficiu 163 Tel.: (+373) 22 496790, (+373) 22-49-67-90 E-mail: mepiu@mepiu.md	Mun. Chișinău, str. V. Alecsandri nr. 78 Tel.: (+373) 22 22-22-70 Fax: (+373) 22 25-31-42 E-mail: anticamera@moldelectrica.md	Consiliul Raional Ialoveni Consiliul Raional Hincești Consiliul Raional Cimișlia Consiliul Raional Leova Consiliul Raional Cahul Consiliul Raional Taraclia UTA Gagauzia Comuna Băcioi
Plângerile verbale adresate personalului Proiectului pot fi înregistrate în scris de către destinatar și înaintate la UCIPE pentru revizuirea planurilor de mediu și social specifice amplasamentului și PAS și elaborarea Raportul privind Consultările Publice.		

4.3 Mecanismul de soluționare a plângerilor pentru procesul de consultare

UCIPE va organiza consultări publice la sediile Consiliilor Raionale Ialoveni, Hîncești, Cimișlia, Leova, Cahul Taraclia, TAU Găgăuzia și Consiliul Comunei Băcioi prin invitarea comunității/persoanelor din localitățile afectate de Proiect din cele 8 raioane/districte în procesul de consultare publică, iar materialul utilizat în procesul de consultare publică este proiectul final al Planului de Mediu și Social specific amplasamentului și Planul de Acțiuni privind Exproprierea (RAP) pentru construirea OHTL 400 kV prezentat în limba română. În procesul de consultare publică, va fi utilizat pliantul revizuit de către UCIPE, cu informațiile despre obiectivele specifice ale Proiectului, iar participanților va fi comunicat mecanismul de soluționare a reclamațiilor (GRM),

Următoarele site-uri web pot fi accesate și sunt disponibile pentru a afla mai multe informații despre procesul de implementare a proiectului: (i) www.mepiu.md și în special: <https://mepiu.md/rom/noutati/mecanismul-de-solutionare-a-reclamatii-rom-in-cadrul-proiectului-de-dezvoltare-a-sistemului-energetic> și (ii) www.moldelectrica.md.

 <p data-bbox="251 317 354 348">UCIPE</p>	<p data-bbox="597 155 971 186" style="text-align: center;">REZUMAT NON-TEHNIC</p> <p data-bbox="435 199 1149 317" style="text-align: center;">Evaluarea impactului de mediu și social specific amplasamentului și PMMS/PAS pentru LEA 400 kV și stația electrică Chișinău</p>	<p data-bbox="1170 136 1284 168">Ediția: 1</p> <p data-bbox="1170 178 1305 210">Revizia: 1</p> <p data-bbox="1170 220 1398 252">Data: 07.07.2023</p> <p data-bbox="1170 262 1284 294">Copia: 1</p> <p data-bbox="1170 304 1357 336">Pagina: 17/22</p>
---	---	--

4.4 Depunerea reclamațiilor sau plângerilor în cadrul consultărilor publice

Comentariile pot fi depuse până la data de 15 august 2023 la adresa indicată în formularul privind expedierea reclamației, plângerii sau propunerii de îmbunătățire la adrese de e-mai de mai sus.

UCIPE va înregistra fiecare reclamație/plângere/propunere sau alt tip de petiție în Registrul Reclamațiilor, le va analiza și va revizui documentația de mediu și socială specific amplasamentului, iar documentele finale de mediu și sociale vor fi prezentate finanțator spre examinare și aprobare.

Conform celor menționate în prezentul Document, Planul de implicare a părților interesate include și descrie un mecanism de soluționare a sesizărilor/reclamațiilor sau alt tip de petiții pentru etapa de construcție și va permite părților interesate să transmită comentariile sau reclamațiile privind deranjul general de antreprenor în timpul lucrărilor de construcție. Planul de implicare a părților interesate are, de asemenea, un formular de sesizări care poate fi utilizat pentru comentarii și sesizări - acest formular este afișat pe pagina următoare. Poate fi folosit fie acest formular, fie părțile interesate pot scrie o scrisoare sau pot trimite un e-mail.

 <p>UCIPE</p>	<p align="center">REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific amplasamentului și PMMS/PAS pentru LEA 400 kV și stația electrică Chișinău</p>	<p>Ediția: 1 Revizia: 1 Data: 07.07.2023 Copia: 1 Pagina: 18/22</p>
--	---	--

5 PROCEDURA PRIVIND EXPROPRIEREA

Se preconizează că proiectul va avea un impact mai ales asupra proprietarilor de terenuri, utilizatorilor și comunităților. Proprietarii și utilizatorii de culturi perene, în special viile și livezile pentru care este cunoscută regiunea, sunt predispuși la astfel de efecte. În acest sens, este important să se asigure că, acolo unde este posibil, daunele sunt reduse la minimum și că entitățile afectate sunt despăgubite la valoarea de înlocuire completă, luând în considerare restricțiile viitoare impuse de linia electrică asupra parcelelor de teren.

Etapele de construcție a proiectului va implica ocuparea temporară a terenurilor pentru pregătirea fundațiilor și montarea pilonilor, precum și pentru coridorul de trecere a conductorilor de fază OHTL și pentru înșiruirea firelor de pământ. Construcția stâlpilor de înaltă tensiune va implica ocuparea permanentă a porțiunilor de teren vizate, aceste porțiuni de teren fiind supuse exproprierii permanente.

Pentru atenuarea impactelor asupra populației și asigurarea unui proces transparent de expropriere, s-a elaborat un Plan de acțiuni privind strămutarea (PAS).

PAS este elaborat în timpul etapei de proiectare tehnică detaliată utilizând datele tehnice (planurile și profilurile aprobate), furnizate de către antreprenorul responsabil de executarea proiectului tehnic și de implementarea cerințelor Legii nr. 120/2022⁴ privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești - Chișinău și a stației Back-to-Back Vulcănești.

Pentru a minimiza impacturile potențiale asupra procedurii de expropriere, Proiectul urmărește să respecte o abordare pro-activă în angajarea cu persoanele și comunitățile afectate, prin dezvoltarea unui proces transparent și bilateral. În conformitate cu legislația națională și cele mai bune practici internaționale, inclusiv ale Băncii Mondiale, Proiectul va implementa o serie de principii directoare subliniate, după cum urmează:

- În locurile unde este posibil, exproprieria involuntară (RI) ar trebui evitată.
- Toate persoanele afectate de proiect vor fi despăgubite pe deplin și în mod echitabil pentru bunurile pierdute.
- Reinstalarea involuntară va fi concepută ca o oportunitate de îmbunătățire a mijloacelor de trai ale persoanelor afectate și întreprinsă în consecință.

⁴ Lege nr. 120/2022: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=131404&lang=ro

 <p>UCIPE</p>	<p align="center">REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific amplasamentului și PMMS/PAS pentru LEA 400 kV și stația electrică Chișinău</p>	<p>Ediția: 1 Revizia: 1 Data: 07.07.2023 Copia: 1 Pagina: 19/22</p>
--	---	--

• Toate PAP-urile vor fi consultate și implicate în procesul de planificare a relocării, astfel încât să se asigure că efectele adverse sunt atenuate și că măsurile aplicate sunt adecvate.

În cadrul RAP-ului au fost identificate următoarele categorii de persoane afectate:

- Proprietarii/utilizatorii de terenuri cu documente funciare oficiale (proprietarii terenurilor afectate de proiect);
- Afaceri formale (afaceri care depinde de terenurile/culturile cultivate pe terenurile afectate, cum ar fi depozite frigorifice, stupi de albine, afaceri turistice etc.);
- Persoane fără un titlu formal de proprietate/folosință, dar ale căror mijloace de subzistență vor fi afectate de proiect (utilizatori informali de terenuri);
- Utilizatorii formali sau informali ai bunurilor comune, cum ar fi pășunile, cum ar fi municipalitățile sau alți proprietari de animale care utilizează pășunile afectate de proiect.

Data limită pentru evaluarea impacturilor și calcularea despăgubirilor

Publicarea Actului de Expropriere (Hotărâre de Guvern) este considerată „data limită” pentru Proiect. Persoanele afectate vor fi notificate cu privire la emiterea Actului de expropriere și la efectele sale juridice asupra drepturilor și eligibilității.

Vor fi întreprinse evaluări ale terenurilor și culturilor afectate, care vor surprinde situația terenului la această dată limită, pe baza cărora se vor calcula despăgubirile la care sunt îndreptățiți cei afectați. Persoanele afectate au obligația să predea după această dată terenul autorităților, orice modificare în utilizarea sau orice construcție ulterioară nu mai intră în vizorul evaluărilor, prin urmare orice daună survenită acestor structuri sau culturi noi înființate după data limită nemaiputând fi despăgubită.

 UCIPE	<p align="center">REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific amplasamentului și PMMS/PAS pentru LEA 400 kV și stația electrică Chișinău</p>	Ediția: 1 Revizia: 1 Data: 07.07.2023 Copia: 1 Pagina: 20/22
---	---	---

6 RESPONSABILITĂȚI INSTITUȚIONALE

6.1 Generalități

Responsabilitatea generală pentru monitorizarea și implementarea Proiectului este Ministerul Energiei. Ministerul Energiei, conform competențelor sale instituționale, va asigura resursele materiale și financiare necesare și cadru instituțional responsabil pentru implementarea proiectelor aprobate Guvern și finanțate de către Banca Mondială.

6.2 Unitatea de Implementare a Proiectului (UCIPE)

Unitatea consolidată pentru implementarea proiectelor în domeniul energetic (UCIPE), este o instituție publică, în conformitate cu HG nr. 1276/2000, cu modificările ulterioare. Obligația UCIPE este de a asigura implementarea eficientă a proiectelor din sectorul energetic prin administrarea, monitorizarea și coordonarea acestora în conformitate cu cerințele donatorilor/instituțiilor financiare internaționale.

6.3 Beneficiarul Î.S. Moldelectrica

Î.S. „Moldelectrica” este o întreprindere de stat, în care Ministerul Energiei exercită funcțiile de fondator, specializată în centralizarea serviciilor operaționale de transport și dispecerat a sistemului energetic al Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile HG nr. 1000 din 02.10.2000 „Cu privire la crearea întreprinderilor de stat în sectorul energiei electrice”. În cadrul activității sale, Operatorul de Sistem de Transport este responsabil pentru două grupe principale de sarcini: (i) transportul energiei electrice și (ii) implementarea unui management operativ-tehnologic unic al sistemului energetic al Republicii Moldova.

6.4 Inginer pentru Supraveghere a Construcțiilor

Obiectivul principal al obligațiunii Consultantului este de a asista Angajatorul/UCIPE în administrarea și supravegherea Contractelor de Proiectare, Aprovizionare și Instalare privind construcția LEA 400 kV Vulcănești - Chișinău, modernizarea stației 330 kV Chișinău și extinderea stației 400 kV Vulcănești cu diligență, pentru a executa activitățile, care i-au fost atribuite prin Contract și a presta alte servicii.

 UCIPE	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific amplasamentului și PMMS/PAS pentru LEA 400 kV și stația electrică Chișinău	Ediția: 1 Revizia: 1 Data: 07.07.2023 Copia: 1 Pagina: 21/22
---	---	---

6.5 Antreprenor general

Antreprenorul General, în timpul fazei de construcție, își va asuma responsabilitatea pentru implementarea măsurilor de atenuare a riscurilor, prevăzute în planul de mediu și social specific amplasamentului, precum și pentru obținerea tuturor autorizațiilor și acordurilor aferente activităților de construcție, în conformitate cu documentele contractuale și cu legislația de mediu și socială al Republicii Moldova.

Inginerul pentru Supravegherea Construcțiilor va angaja un Manager de Sănătate și Securitate în muncă și mediu, care se va asigura că Constructorul realizează permanent implementarea cerințelor stabilite în documentele specifice proiectului. Antreprenorul va desemna un responsabil de mediu și SSM, care vor organiza efectiv procesul de implementare a măsurii de atenuare a impactelor de mediu și sociale pe șantier, pe perioada Fazei de Construcție.

 UCIPE	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific amplasamentului și PMMS/PAS pentru LEA 400 kV și stația electrică Chișinău	Ediția: 1 Revizia: 1 Data: 07.07.2023 Copia: 1 Pagina: 22/22
---	---	---

Anexa 1: Formular pentru trimiterea/expedierea reclamațiilor în cadrul consultărilor publice

Referințe No: <i>(va fi completat de către UCIPE)</i>	Recepționat de către: _____ Soluționat de către: _____ Data răspunsului inițial: _____
Nume complet: <i>(va fi completat de reclamant/petiționar)</i> <i>Notă: puteți rămâne anonim dacă preferați sau solicitați să nu vă dezvăluți identitatea terților fără acordul dvs.</i>	Prenumele: _____ Numele: _____ Companie/Poziție în Companie: _____ ☐ Doresc să-mi ridic nemulțumirea în mod anonim ☐ Solicit să nu-mi dezvălui identitatea fără acordul meu
Informații de contact: <i>(va fi completat de reclamant/petiționar)</i> Vă rugăm să marcați cum doriți să fiți contactat (e-mail, telefon, e-mail).	☐ prin Poștă: Vă rugăm să furnizați adresa poștală: _____ ☐ prin telefon: _____ ☐ prin e-mail: _____
Limba preferată pentru comunicare: <i>(va fi completat de reclamant/petiționar)</i>	☐ Română ☐ Rusă
Descrierea plângerii sau a cererii: <i>(va fi completat de reclamant/petiționar)</i>	☐ Da ☐ Nu
Descrierea plângerii sau a cererii: <i>(va fi completat de reclamant/petiționar)</i>	Ce se poate întâmpla? Unde și cum s-ar putea întâmpla? Care sunt consecințele/impactul acestei probleme?
Data plângerii/cererii: <i>(va fi completat de reclamant/petiționar)</i>	ZZ / LL / AAAA _____
Ce ați dori să vedeți că se întâmplă pentru a rezolva această problemă? _____ _____ _____ _____ _____ _____	